

Griffioen-directeur Ad de Ruyter gaat met pensioen:

‘Theater is niet snel te grof’

Een hele generatie cabaretiers begon in de Griffioen. Scheidend directeur Ad de Ruyter: ‘De creativiteit die hier in de lucht hangt, dat voel je als artiest.’

TEKST: WELMOED VISSER
FOTO: M&C-VU/YVONNE COMPIER

Voor alle studenten en medewerkers die de Griffioen nog niet kennen: waarvoor moeten ze toch echt eens naar Uilenstede komen? “De voorstelling *Dagbraken* van Paulien Cornelisse op dinsdag 6 oktober. Zij schrijft stukjes over taal in *nrc.next* en bracht dit voorjaar het boekje *Taal is zeg maar echt mijn ding* uit. Maar ze is ook erg goed op het podium. *Dagbraken* is haar eerste solovoorstelling. En *De filantroop* van Genio de Groot op 5 november, waarin hij een seriemoordenaar speelt. Een prachtstuk van een meesterlijke acteur.”

U hebt een goed oog voor kwaliteit, zeggen collega's. Wanneer vindt u een voorstelling goed? “Als iets me raakt. Dat kan op veel manie-

ren: emotioneel, confronterend, met humor, maar er moet iets met je gebeuren. Dat is de essentie. Ik zie veel voorstellingen, soms vijf avonden per week. Als iets goed is, dan ben ik nog altijd blij dat ik erbij mag zijn. Mijn smaak is niet zo veel veranderd. Wel heb ik geleerd om beter onder woorden te brengen waarom iets me raakt. Toen de Griffioen elf jaar geleden openging, ben ik in mijn vrije tijd theaterwetenschappen gaan studeren. Helaas heb ik de studie niet afgemaakt, maar ik heb er wel veel aan gehad.”

Gaat u vaak halverwege een voorstelling weg? “Zelden. Ik vind voorstellingen bijna nooit helemaal waardeloos. En meestal gebeurt er na de pauze toch weer iets waardoor je het begin beter begrijpt. Maar een enkele keer bij een cabaretier houd ik het voor gezien. Ik houd er niet van als mensen met veel bravoure opkomen en al meteen verwachten dat het publiek gaat lachen en klappen. Laat eerst maar eens iets zien, denk ik dan. Bij zo'n voorstelling ga ik weleens weg in de pauze.”

Wat voor sfeer hebt u willen neerzetten in de Griffioen? “Bij de programmering houd ik er rekening mee dat voorstellingen mensen die aan de VU werken of studeren aanspreken, dat betekent dat het wel ergens over mag gaan; cabaretiers als Lebbis of Kees Torn bijvoorbeeld en acteurs als Helmer Woudenberg en Genio de Groot. Maar je kunt je afvragen of dat bij andere theaters anders is. Daar zitten ook voornamelijk hoger opgeleiden in de zaal. “Wat de Griffioen wel anders maakt, is dat iedereen hier iets kan doen. Of je nu eerstejaars bent, of al jaren op een podium staat, maakt niet uit. Dat voel je. Die creativiteit hangt hier

‘Het lijkt me geweldig als we op de Zuidas ook een theater krijgen’

in de lucht. Volgens mij is het een reden waarom artiesten hier zo graag komen. Helmer Woudenberg schreef in het gastenboek: *Zo'n voorstelling. Ik denk dat het niet beter kan*. Dat is een groot compliment.”

Houdt u in de programmering ook rekening met dingen die gevoelig zouden kunnen liggen op de VU? “Nee. Alles kan hier. Het is niet snel te grof. Als iets maar kwaliteit heeft. Als het alleen maar plat geschreeuw wordt, haak ik wel af.”

Waar bent u trots op? “Dat de Griffioen een goed draaiende organisatie is geworden, met honderden studenten en anderen die hier zelf iets leren maken. Die cursussen zijn de kern. Dat hier ook bekende cabaretiers op het podium staan, is belangrijk, maar het komt wel op de tweede plaats.”

Waar bent u minder trots op? “Dat ik de digitale revolutie heb gemist. Ik kan geen mooie presentaties maken in Powerpoint. Daar had ik me eerder

in moeten verdiepen.”
En inhoudelijk? “Ik ben een kleinkunstman. Ik houd erg van de klassieke vorm van cabaret, met liedjes en stukjes. In het begin was hier veel kleinkunst te zien. Tot ik me na een paar jaar ineens realiseerde dat we de ontwikkeling van de *stand-up comedy* helemaal aan het missen waren. Ik ben als een gek allerlei voorstellingen bij Toomler en het Comedy Café gaan zien en toen hebben we dat wel snel ingehaald. We hadden de tijd helemaal mee. Een hele generatie jonge stand-up comedians, met onder anderen Jan Jaap van der Wal, Eric van Sauers en Najib Amhali, is hier begonnen.”

De VU wil de Griffioen betrekken bij haar plannen op de Zuidas. Wat vindt u daarvan? “Als we daar ook een theater krijgen, lijkt me dat geweldig. Je kunt een nieuw publiek aanboren: werkende mensen, spoorstudenten. Maar tegelijk moet deze plek met cursusruimtes en het podium ook blijven bestaan. Ik denk

dat het best kan: de Griffioen op twee locaties.”

Reageren?
Mail naar redactie@advalvas.vu.nl.

Hangende Dogtroep

Ad de Ruyter (64) begon 32 jaar geleden als cultureel adviseur aan de VU. Het was de tijd van het toneel op de werkvloer. “Ik zal nooit vergeten hoe de Dogtroep bovenin de centrale hal hing. Ook hadden ze een studentenkamer nagebouwd in de draaideur. Dat gaf gedoe met de beveiliging, want het zou de uitgang blokkeren, maar de deur wilde nog draaien ook.” Toen het gebouw voller werd en de tijden veranderden, kregen mensen meer last van de voorstellingen. “We moesten in collegezalen en mochten niet te veel herrie maken.” Op Uilenstede had het toenmalige Algemeen Cultureel Centrum, de voorloper van de Griffioen, alleen cursusruimtes. De Ruyter lobbyde jarenlang voor een nieuw gebouw met een theaterzaal. Uiteindelijk lukte dat. In 1998 werd de Griffioen geopend.

De avond van Ad

Vanwege zijn afscheid mag Ad de Ruyter zelf zijn ideale theateravond samenstellen. Hij nodigde zanger en muzikant Gé Reinders uit en theatermaker Jochem Stavenuiter, die een voorstelling maakte over de hersenbloeding van zijn moeder. De Ruyter: “Die jongen heeft alleen maar een paar stoelen op het podium, maar wat hij ermee doet is geniaal. Hij weet veel te zeggen met weinig middelen. En dat geldt ook voor Gé Reinders.”

De avond van Ad de Ruyter is op vrijdag 2 oktober in de Griffioen, kaarten: 13 euro. Zie: www.cultuurgriffioen.nl.

Antropologen op stage

Karren naar Gambia

Na negentien maanden voorbereiding vertrekken vijf antropologiestudenten naar Gambia. Zaterdag 3 oktober starten ze met drie auto's in de Antwerpen - Banjul Challenge.

DIRK DE HOOG

In krap drie weken tijd rijden ze met ruim dertig andere teams naar Banjul, de hoofdstad van Gambia. Daar worden de auto's voor een goed doel

geveild. De antropologen doneren voor een fonds voor schoolkinderen in Banjul en een proef met het kweken van de artemisia-plant, wat een goedkoop geneesmiddel tegen malaria moet opleveren. Maar het werkelijke doel van de missie is hun studie. “We doen dit als stage, want we gaan een antropologisch onderzoek doen naar het fenomeen van dit soort rally's”, vertelt Pieter van de Glind. “Dit soort tochten komt steeds vaker voor en we willen onderzoeken wat mensen drijft.”

Nieuw soort pelgrimage

Een idee naar die drijfveren hebben

de studenten al. “We zien elementen van een nieuw soort pelgrimage. Op avontuur gaan voor een goed doel. Dat trekt veel mensen aan”, aldus Pjotr van Nie. Er gaan ook een fotograaf, filmer en televisiemaker mee. Dit stageproject moet stageverslagen, een documentaire en een foto-expositie opleveren. De deelnemers hebben een stichting opgericht: Antropo-Wat?!, die onder meer sponsors werft. Naast een keukenbedrijf van familie van een van de deelnemers is de faculteit Sociale Wetenschappen ook een belangrijke sponsor (vijfduizend euro). De deelnemers moeten daarom in een VU-T-shirt rondrijden. “Verder

hebben we geen verplichtingen, maar de faculteit mag ons materiaal ook bij voorlichtingsactiviteiten gebruiken”, zegt Fred Jonker. De vijf studenten willen best meer voor de faculteit doen, zoals promotiepraatjes op scholen houden. Na terugkomst willen ze graag hun documentaire en ander materiaal op de VU laten zien. “We doen het niet alleen voor het avontuur en het goede doel, maar zien dit project ook als een nieuwe manier van antropologie bedrijven. Antropologen houden zich steeds meer bezig met verschijnselen in onze eigen westerse samenleving”, aldus Van Nie. “Daar horen ook

moderne onderzoekstechnieken bij, zoals film en video. We zijn daar niet de eerste mee. Het antropologisch filmfestival Beeld voor Beeld bestaat al jarenlang. We hopen daar de volgende keer ook een presentatie te kunnen geven”, vult Jonker aan. Tijdens de rally houden de studenten twee keer per week een blog bij, dat ook op www.advalvas.vu.nl te lezen zal zijn. Als ze hun project tot een goed eind brengen, zijn ze ieder dertig studiepunten rijker. Meer info: www.antropo-wat.nl.

Reageren?
Mail naar redactie@advalvas.vu.nl.